

109894

NS-propaganda utsnitt mellom 1940 og -45. Her er godbiter for de som er interessert i hva som gikk for seg i disse mørke åra. Ensidig, jævel — men ensidig er kanskje også den «riktige» historieverjonen.

— Til kamp mot Fenrisulven og verdensslangen

— AV TOM R. JOHANSEN —

I fire søndager på rad har Stein Ørnhois serie om Vidkun Quisling rullet over norske TV-skjermer. Spesielt for etterkrigsgenerasjonen har serien vært av stor betydning. Vi har kommet nærmere prestesønnen, landsforræderen, drømmeren og den virkelighetsfjerne politikeren som av media hittil er blitt framstilt som en gåtefull person.

Og noe gåtefull kan han nok sakens forløp seg å være, slik vi har sett ham i Finn Kvalems skikkelse. Mannen som undertegnet særlover mot jødene og som på spørsmål i retten «ikke visste» hva som videre skjedde med dem. Han visste nok meget godt, den godeste Vidkun Quisling. Men det er rart med fortreningsmekanismer — hvordan de får en til å «glemme».

TV-serien belyste i liten grad Quislings forhold til politikk. Det vi vet er at han var svært så antidemokratisk anlagt. Allerede på begynnelsen av 30-tallet tilkjennega han holdninger som hadde lite til overs for det han karakteriserte som «parlamentarismens uullenhet og forlorenhet».

I all enkelthet kan det være på sin plass å sitere litt av «Quislings etterlatte skrifter». Her kommer følgende — som er sakset fra en tale han holdt i Frankfurt am Main 28. mars 1941:

«Vi lever i en tid som er preget av utløsningen av en jødisk inspirert verdenssammensvergelse mot den europeiske sivilisasjon. De største motsetninger i verden i dag reduseres i virkeligheten til en tvekamp mellom jødedommen og det europeiske prinsipp. Således fullbyrdes på en merkelig måte den i den urnordiske mytthos levende forestilling om at den strid som går gjennom verdenslivet, mellom arier og jødemakt, skulle ende i en siste uhyre kamp, ragnarokk, ariernes mørke, fremkalt av at arierne opptok jødene i sin midte og derved sveket sin gudemakt. Men ariernes verden går kun under for å gjenfødtes herligere. I den avgjørende kamp blir verdensslangen og krigsulven, jødernes skrekkelige avkom, felt. Det gamle går under, og en ny verden skytter frem, befolkert av en livskraftigere og

Byste av Quisling.

Finn Kvalheim i rollen som Quisling i TV-serien.

lykkeligere menneskeslekt.»
Og nok en liten smakebit: «Vår slekt er kommet til å leve i ragnarokk da Fenrisulven og Midgardsormen er sluppet løs. Midgardsormen er verdensslangen, DEN JØDISKE KAPITA-

LISME. Og det er Fenrisulven som gaper der borte i det røde-Russland. Er det ikke Lokes avkom som reiser seg mot vår slekt?» Sistnevnte er sakset fra Hansens tale Sankt Hans-kveldens 41.

På mange måter har de fem åra med NS-styre vært forbundet med tabuer. Og dogmer. Faktisk har det vært sett på som suspensivt å studere NS-historie. Men for de som ønsker å vite, er kunnskap tilgjengelig. Propaganda-apparatet fungerte utmerket under Quisling. Men selv om bokbålene flammte — til og med Hamsuns bøker ble brent — finnes fremdeles litteratur fra 1940 og fram til den tyske kapitulasjonen.

Nå er det nok engang slik at det alltid er seierherren som skriver historie — på seierherrens premisser. Vi har registrert at enkelte autoriteter har ytret misnøye med at Stein Ørnhois har framstilt Quisling som en person som framkaller sympati hos yngre generasjoner. I så tilfelle har autoritetene seg selv å takke. For di denne delen av vår historie er svært lite kjent for de unge. Det er påfallende hvor lite kunnskap norske gymnaselver har lagt for dagen om emnet.

På denne bakgrunn har Stein Ørnhois TV-serie vært rett ut sagt fortrefelig. Kanskje er tiden snart moden for å ta et kritisk oppgjør med vår egen fortid. Om Finler regnes som en av historiens største forbrytere mot menneskelheten, er det ikke sagt at ikke seierherrene hadde sine svin på skogen. Mon tro om noen våger å jage disse svina ut av krattskogen?